

Keeni Põhikooli õpetaja kompetentsimudel

1. Sissejuhatus

Keeni Põhikooli õpetaja kompetentsimudel on koostatud SA Innove 2016. aasta „Õpetaja kompetentsimudel ja „360 kraadi tagasiside“ meetodika“ ning 2014. aasta „Kutsestandardi rakendamine õpetajaks kujunemisel ja edasises professionaalses arengus“ väljaannete põhjal. Kompetentsimudel keskendub kutsestandardi raamistikus teatud kriitilistele kompetentsidele (nn võtmekompetentsidele), mis on olulised elukestva õppe strateegia ja uute õppekavade rakendamiseks.

Mudeli riiklikud alusdokumendid on:

- elukestva õppe strateegia;
- riikliku õppekava üldosa;
- õpetaja ja vanemõpetaja kutsestandard, tase 7.

Keeni Põhikool on liigilt lasteaed-põhikool, seega on lisatud mudelisse riikliku alusdokumendina:

- lasteaiaõpetaja kutsestandard, tase 6

1.1. Kasutatavad mõisted

Kompetentsid on tegevuses väljenduvad teadmised, oskused ja hoiakud, mis on õpetaja tööd kirjeldavad ning eelduseks tööülesannete edukaks täitmiseks.

Kompetentsimudel on lasteaia- ja kooliõpetaja kompetentside kirjeldamise ning hindamise süsteem, kus määratletakse võtmekompetentsid ehk edu ennustavad kompetentsid ja nende oodatav tase.

Tegevusnäitajad on kompetentside kirjeldused praktiliste tegevustena vaadeldavate käitumiste kujul. Iga tegevusnäitaja sisaldab üldjuhul üht selgelt eristuvat käitumist.

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalikke oskusi, teadmisi ja hoiakuid.

1.2. Kompetentsimudeli eesmärk

Kompetentsimudel on tänapäevase ja ka tulevikuühiskonna vajadustele vastava koolikultuuri arendamise vahend. Õpetaja kompetentsimudel võimaldab:

- konkreetselt lahti kirjutada valdkonniti õpetaja tööülesanded koos nende täitmiseks vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakutega;
- keskenduda vajalikele muudatustele õpetajakäitumises ja töökultuuris;
- õpetaja enesehindamist ja -arendamist;
- koolijuhtkonnal vaadelda ja selgelt hinnata õpetaja praktilist tegevust ning välja tuua õpetaja arengukohad (mida täpselt teeb hästi ja milline käitumine ei ole tõhus);
- selgitada välja õpetaja koolitusvajadus;
- eristada head ja edukat õpetajat.

Kompetentsimudel on seotud kooli arenguveestluste ja sisehindamise süsteemidega, tunnustamissüsteemiga ning kooli põhiväärtustega.

1.3. Lasteaiaõpetaja kompetentsid

1.3.1. Kohustuslikud kompetentsid

1. Õpi- ja õpetamistegevuse kavandamine

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1. Selgitab välja õppija arengutaseme, lähtudes üld- ja valdkondlikest oskustest ning toetudes õppekavale								
2. Märkab ja kirjeldab õppija erivajadusi ning teeb ettepanekuid tugispetsialisti poole pöördumiseks								
3. Valmistab ette arenguvestlusi, juhindudes organisatsioonisiseste ja riiklike normdokumentide nõuetest								
4. Koostab tegevuskava, arvestades õppekava ning valdkondade vahelist lõimingut								
5. Valib õpetamiseks ja õppimiseks sobivad meetodid ning tagasisidestamise viisid								
6. Koostab koostöös teiste spetsialistidega vajadusel individuaalse arenduskava								
7. Valib lähtuvalt õppe-eesmärkidest ning õppija arengutasemest sobiva õpivara ja -vahendid								
8. Kaasab lapsevanemaid, kolleege ja tugispetsialiste õppetegevuste eesmärkide, sisu, korralduse kavandamisse ning tagasisidestamisse								
9. Teavitab osapooli, kasutades tõhusalt erinevaid infokanaleid (nt koosolek, e-suhtlus, individuaalne vestlus)								

2. Õpikeskkonna kujundamine

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1. Kujundab olemasoleva füüsilise õpikeskkonna lähtuvalt tervisekaitsenõuetest turvaliseks								
2. Loob lapse vajadusi, heaolu, arengut ja loovust toetava õpikeskkonna.								
3. Loob koostöise ja üksteist arvestava õpikeskkonna								

4.Lahendab probleeme, kaasates vajadusel kolleege, tugispetsialiste ja lapsevanemaid								
5.Järgib kokkulepitud reegleid ja rakendab neid järjekindlalt igapäevatoos								
6.Tegutseb esmaabi vajavas situatsioonis sobival viisil								

3. Õppimise ja arengu toetamine

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Rakendab paindlikku päevakava, lähtudes õppija eripärast ja seatud eesmärkidest								
2.Rakendab mängu ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid								
3.Rakendab koostöös teiste spetsialistidega vajadusel õppija individuaalset arenduskava								
4.Kasutab sobivaid IKT-vahendeid ja võimalusi								
5.Märkab grupi arengufaase ja tegutseb neile vastavalt								
6.Analüüsib õppijate arengut, analüüsib nendega õppetegevust								
7.Märkab õppijate erinevusi ja erivajadusi								
8.Arendab õppijate õpi- ja sotsiaalseid oskusi, kasutades rühmapõhiseid ja individuaalseid õppevorme								
9.Motiveerib tegutsema, pakkudes elulisi, jõukohaseid ülesandeid ja luues eduelamuse igale lapsele								
10.Algatab ja teeb kolleegidega koostööd õppija arendamisel								
11.Annab lapsevanematele soovitusi õppija õppetegevuse toetamiseks kodus								
12.Viib lapsevanemaga läbi õppija arengu toetamisele suunatud vestlusi								

4. Refleksioon ja professionaalne enesearendamine

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Kasutab õpetaja töö kavandamisel teemakohast(teadus)kirjandust								

2.Valdab õppesisu, hoiab end kursis valdkondlike uuendustega								
3.Rakendab enesetäiendusel saadud teadmisi ja oskusi								
4.Omab ülevaadet erivajadustega õppija toetamise meetoditest-põhimõtetest								
5.Kogub andmeid õppijate arengu ja motivatsiooni kohta								
6.Kogub tagasisidet õppijate õpitegevuste ning -tulemuste kohta ja neist lähtuvalt määratleb enesearendusvajaduse								
7.Rakendab süsteemselt erinevaid õppimist toetavaid tagasiside ja hindamise viise õppija arengu kohta								
8.Kasutab olukorrale sobivaid suhtlusviise; on hea kuulaja								
9.Analüüsib õpiprotsessi ja määratleb probleemid; kavandab ja viib ellu tegevused probleemide lahendamiseks								
10.Otsib probleemide tekkimisel vajadusel abi kolleegidelt, mentorilt, organisatsiooni juhtkonnalt, tugispetsialistilt jt								
11.Kavandab ja viib läbi lapsevanemate rühmakoosolekuid								
12.Soodustab lastevanemate õppimist üksteiselt								
13.Märkab kolleegi edusamme ja tunnustab teda								
14.Osaleb organisatsiooni töö põhimõtete ja reeglite väljatöötamisel ning meeskonnatöös organisatsiooni õpikeskkonna kujundamisel								
15.Mõtestab ja analüüsib oma rolli õpetajana ning õpetajatöö põhiväärtusi, reflektiooni tulemusel muudab vajadusel oma tegutsemist õpetajana								

1.3.2. Kutset läbiv kompetents

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Juhindub oma töös õpetaja kutse-eetikast								
2.Märkab, tunnustab, innustab õppijat, lapsevanemat ja kolleegi, tunnustab ka väikseid edusamme								
3.Suheldes näitab üles austust ja hoolivust; seab inimesed esikohale								

4.Töötab tõhusalt üksikisikutega ja meeskonnas								
5.Aktsepteerib inimeste erinevusi ning arvestab neid koostöö tegemisel, väärtustab koostööd								
6.Loob positiivse suhtlus-keskkonna ja käitub vastavalt headele suhtlemistavadele								
7.Suhtleb edukalt erinevate tasandite ja sihtgruppide inimestega, loob koostööks vajalikke suhtevõrgustikke								
8.Annab konstruktiivset tagasisidet.								
9.Kujundab oma eeskujuga õppijate väärtusi								
10.On orienteeritud tulemustele ja isiklike tööeesmärkide saavutamisele; otsib võimalusi enesearendamiseks								
11.Pakub uusi ideid ja viib neid ellu, arvestades valdkonna- ja ainealase teadmuse, teaduspõhisuse ja parimate praktikatega								
12. Märkab ja reageerib paindlikult probleemidele, muutustel								
13. Kasutab kaasaegseid IKT-põhiseid suhtlusvahendeid								
14.Analüüsib oma professionaalset arengut, olles avatud tagasisidele ja arvestab sellega enesearengu kavandamisel								

1.4. Õpetaja kompetentsid

1.4.1. Kohustuslikud kompetentsid

1. Õpi- ja õpetamistegevuse kavandamine

Õppetöö kavandamisel toetub õppekavale ning lähtub õpetaja üld- ja valdkondlikest pädevustest, õppimise üld- ja õppeaine eesmärkidest, õppija vajadustest ja huvidest.								
Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Selgitab välja õppija ja rühma ainealase taseme								
2.Selgitab välja rühma ja õppija õpioskuste ja õpimotivatsiooni taseme								
3.Toetudes õppekavale koostab õpetaja töökava, kuhu valib eesmärkidest-õpitulemustest lähtuvalt õpetamiseks ja õppimiseks sobivad meetodid, hindamismudeli ning planeerib tegevuste aja.								
4.Valib õpieesmärkide ning klassi tasemega sobiva õppevara ja IKT vahendid								
5. Kavandab koostöös kolleegidega ainetevahelise lõimingu								
6.Kohandab õppevara								
7. Õppevara valides arvestab ka hariduslike erivajadustega õppijatega								
8.Koostöös koostab vajadusel individuaalse järeleaitamise plaani või õppekava või käitumise tugikava								
9.Kaasab õppijaid õpitegevuste kavandamisse								

2. Õpikeskkonna kujundamine

Õpetaja loob õppimist soodustava füüsiliselt, vaimselt ja sotsiaalselt turvalise keskkonna, mis on tulemusliku õppimise alus.								
Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Loob õpilase vajadusi toetava õpikeskkonna								
2. Loob loovust toetava keskkonna.								
3. Loob koostöise ja üksteist arvestava õpikeskkonna.								
4.Tagab õppimist toetava tunnidistsipliini.								
5.Märkab konflikti tekkimise võimalust ja tegutseb vastavalt olukorrale.								
6.Lahendab distsipliiniprobleeme, kaasates vajadusel kolleege, õppijaid, tugispetsialiste ja lapsevanemaid								
7.Järgib kokkulepitud reegleid ja rakendan neid järjekindlalt igapäevatoos.								

8.Kasutab olukorrale sobivaid suhtlusviise; on hea kuulaja.								
9.Tegutseb esmaabi vajavas situatsioonis sobival viisil.								

3. Õpiotsessi juhtimine

Eesmärgipärasus								
Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1. Arutleb koos õpilastega sisu ja õpieesmärkide üle.								
2. Selgitab, millised õpitulemused on vaja saavutada.								
3.Selgitab, milliseid hindamisviise ja -vorme, hindamismudeleid kasutatakse õpitulemuste hindamisel.								
Innustamine								
1. Julgustab õpilasi pingutama.								
2.Tunnustab nii tundides osalemist kui ka õpitulemusi.								
3.Tundides kasutab mitmekesiseid ja haaravaid tegevusi.								
4.Seostab õpitava igapäevaeluga								
5.Pakub jõukohaseid õppeülesandeid								
6.Loob oma tundides seoseid teiste ainetega.								
Õppimise ja arengu toetamine								
1.Rakendab õpetamisel erinevaid õppimise tasandeid.								
2.Õpetamisel lähtub õppija eripärast (õpistiilid, andekus, õpiraskused, kultuurilised jm eripärad).								
3.Võimaldab õpilastele õppimisel valikuid.								
4. Arendab õppijate õpi- ja sotsiaalseid oskusi, kasutades rühmapõhiseid ja individuaalseid õppevorme.								
5.Kasutab sobivaid IKT vahendeid ja võimalusi								
6. Suunab õppijat eneseanalüüsile.								
7.Teeb kokkuvõtte saavutatud tulemustest, annab järjepidevalt tagasisidet.								
8.Koostab hindamismudeleid/-kriteeriume ja hindab õppijaid nende alusel								
9.Tunneb ära haridusliku erivajaduse ja kaasab vajadusel tugispetsialisti õpikeskkonna tingimuste muutmiseks.								

10. Rakendab koostöös teiste spetsialistidega vajadusel individuaalset õppekava, käitumise tugikava.								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Refleksioon ja professionaalne enesearendamine

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1. Kasutab õpetaja töö kavandamisel (teadus)kirjandust.								
2. Omab teadmisi lapse füüsilisest, psüühilisest, emotsionaalsest, kõlbelisest ning sotsiaalsest arengust.								
3. Teab lapse ealisi erinevusi (sh kõne, tajumise, mõtlemise, loovuse arengu ja sotsiaalsete oskuste osas)								
4. Omab ülevaadet erivajadustega õppija toetamise protsessist								
5. Hoiab end kursis õppevara ja IKTvahendite uuendustega.								
6. Mõtestab oma rolli õpetajana ja analüüsib õpetajatöö põhiväärtusi, jagab neid kolleegide, õppijate ja lapsevanematega ühiste väärtushoiakute kujunemiseks.								
7. Analüüsib õpiprotsessi, määratleb probleemid.								
8. Kogub tagasisidet õppijate õpitegevuste ning -tulemuste kohta								
9. Analüüsib ja tõlgendab nii enda kui ka teiste uurijate uurimistulemusi ning rakendab neid õpetamise parendamisel ja enese arendamisel.								
10. Määratleb oma koolitus-vajaduse ja koostab enesearendus-kava, arvestades ka kooli arengu-vajadusi ja riiklikke haridus-prioriteete.								
11. Valdab õppesisu, hoiab end kursis valdkondlike uuendustega.								
12. Rakendab enesetäiendusel saadud teadmisi ja oskusi.								
13. Analüüsib ja arendab oma suhtlemisoskusi								
14. Hindab ja arendab oma haridustehnoloogilisi pädevusi.								
15. Otsib probleemide tekkimisel vajadusel abi kolleegidelt, juhtkonnalt, tugispetsialistilt jt.								
16. Märkab kolleegi edusamme ja tunnustab teda.								

5. Nõustamine

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Nõustab õppijat konkreetse vajaduse või küsimuse ilmnemisel oma (aine)valdkonnas, ka ennetavalt								
2.Toetab õppijat õpioskuste arendamisel								
3.Toetab õppijat ainealaste teadmiste omandamisel								
4.Viib läbi konsultatsioone jt õppimist toetavaid tegevusi								
5.Viib läbi õppija arengu toetamisele suunatud vestlusi, vajadusel kaasab tugispetsialiste								
6.Nõustab lapsevanemat õpitegevustega seonduvates küsimustes.								

6. Arendus-, loome- ja teadustegevus

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Osaleb organisatsiooni arengut suunavate dokumentide koostamisel								
2.Osaleb kooli töö põhimõtete ja reeglite väljatöötamisel ning meeskonnatöös koolikultuuri kujundamisel								
3.Annab sisendit ja tagasisidet eelnõudele, ettepanekutele, arengukavadele jm								
4.Osaleb töökoosolekutel, töögruppide töös								
5.Märkab õpivara puudusi ja teeb juhtidele ettepanekuid õpivara kohandamiseks ja koostamiseks								
6.Kohandab õpivara, arvestades õppijate vajadusi								

1.4.2.Kutset läbivad kompetentsid

Tegevusnäitajad	1	2	3	4	5	6	7	Ei oska öelda
1.Juhindub oma töös õpetaja kutse-eetikast								
2.Väärtustab koostööd								
3.Reageerib paindlikult muutustele								
4. On orienteeritud tulemustele ja isiklike tööeesmärkide saavutamisele								
5.Tuleb välja uute ideedega ja viib neid ellu, arvestades valdkonna ja ainealase teadmuse, teaduspõhisuse ja parimate praktikatega								

6. Kasutab kaasaegseid IKT-põhiseid suhtlusvahendeid								
7. Töötab oma võimete kohaselt								
8. Tunneb oma tugevaid ja nõrku külgi ning teostab ennast neid arvestades								
9. Suheldes näitab üles austust ja hoolivust; seab inimesed esikohale								
10. Käitub vastavalt headele suhtlemistavadele.								
11. Kujundab oma eeskujuga õppijate väärtusi								
12. Kujundab õppijate kommunikatsiooni / suhtlemisoskusi								
13. Aktsepteerib inimeste erinevusi ning arvestab neid koostöö tegemisel.								
14. Teeb konstruktiivset kriitikat ja on sellele avatud								